

MANIFEST HOOGBEGAAFDENONDERWIJS

Wij constateren dat

- 2-3 % van de [Nederlandse bevolking](#) hoogbegaafd is;
- Vele leerlingen – door kennisgebrek binnen het onderwijs – niet als hoogbegaafden herkend worden, ondanks het bestaan van signaleringsmogelijkheden voor het onderwijs;
- Hoogbegaafde en uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen zich asynchroon ontwikkelen (oneven intellectuele, lichamelijke, sociale en emotionele ontwikkeling), sneller ontwikkelen en anders ontwikkelen. En dat zij intenser, complexer en bewuster leven, een grote behoefte hebben aan autonomie, rijkgeschakeerd voelen, nieuwsgierig, gedreven en creatief zijn, veel waarnemen en graag scheppingsgericht werken.
- Veel hoogbegaafde kinderen zich eenzaam, afgewezen, buitengesloten en/of niet verbonden voelen doordat er niet voldaan wordt aan de psychologische basisbehoefte die ieder mens heeft. Terwijl [intrinsieke motivatie ontstaat](#) door hieraan te voldoen.
- Veel hoogbegaafden onderpresteren: ze presteren minder dan de voor de groep geldende norm, of ze presteren wel boven de norm, maar ver onder het [niveau dat ze aankunnen](#);
- Het merendeel van deze leerlingen geen onderwijs ontvangt dat aansluit op hun bijzondere onderwijsbehoeften, waarmee zij in staat zouden worden gesteld om zich naar behoren te ontwikkelen;
- Er voor de uitzonderlijk hoogbegaafden of 145+-groep in Nederland in zijn geheel geen onderwijs bestaat dat aansluit op de wijze waarop deze groep in staat is om te leren en zich te ontwikkelen;
- De aan de samenwerkingsverbanden verstrekte gelden voor hoogbegaafdenonderwijs tot op heden niet hebben geleid tot de noodzakelijke structurele en passende oplossingen;
- De schoolbesturen het nalaten om te voorzien in goed onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, ondanks dat zij kunnen beschikken over voldoende publieke middelen, en er dus geen dekkend onderwijsaanbod wordt gerealiseerd;
- Het ontbreken van passend onderwijs in strijd is met [Artikel 28 van het Kinderrechtenverdrag](#).

Tot gevolg hebbende dat

- [60% van de hoogbegaafden](#) geen passend middelbareschooladvies krijgt;
- Een aanzienlijk deel van de hoogbegaafden uitvalt zonder een diploma te behalen;
- Een aanzienlijk deel van de (uitzonderlijk) hoogbegaafden [geen opleiding op niveau afmaakt](#);
- Volledig gezonde en leerbare kinderen reeds op jonge leeftijd door het schoolsysteem dermate beschadigd raken dat ze veelal langdurige of zelfs levenslange fysieke, sociale en psychische problemen ontwikkelen;
- Een aanzienlijk deel van de hoogbegaafden één of meerdere malen thuiszitter wordt;
- Een deel niet meer in het onderwijs kan terugkeren en volledig in de jeugdzorg terechtkomt;
- Het dagelijkse gezinsleven hierdoor dermate ontwricht wordt dat ouders noodgedwongen hun baan opzeggen of in de ziektewet belanden.

En roepen de politiek op

- Alleen het onderwijs op scholen te bekostigen als het bevoegd gezag van die scholen, oftewel de schoolbesturen, zorg draagt voor een dekkend onderwijsaanbod, waaronder ook goed onderwijs aan hoogbegaafden, zo nodig met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband;
- De zorgplicht van schoolbesturen voor het onderwijs nader te formuleren als voorwaarde voor de bekostiging van scholen, met inachtneming van [Artikel 29 van het Kinderrechtenverdrag](#), opdat het onderwijs zal zijn gericht op de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;
- De opdracht in de Grondwet na te leven om zorg te dragen voor bekwame leerkrachten en docenten door te voorzien in een adequate (examinering) en (hogere beroeps)opleiding, opdat leerkrachten en docenten beschikken over de juiste kennis en (pedagogische) vaardigheden om te kunnen voorzien in goed onderwijs, ook voor hoogbegaafde leerlingen;
- Om ouders adequaat te informeren over de maatwerkmogelijkheden in het onderwijs voor leerlingen op de school van inschrijving of op een andere locatie (indien nodig met inkoop van onderwijs/zorg bij particuliere aanbieders), zodat het onderwijs door de school kan worden aangepast aan de bijzondere onderwijsbehoefte van de leerling, welke informatieplicht van de overheid is vastgelegd in [Artikel 28, lid 1 onder d van het Kinderrechtenverdrag](#);
- (Parttime) thuisonderwijs – met verstrekking van docent, budget, contactmomenten met gelijkgestemden en middelen – toe te staan indien er geen passend hoogbegaafdenonderwijs aangeboden kan worden;
- Geld beschikbaar te stellen zodat er kan worden voorzien in onderwijs- en (extra) ondersteuningsarrangementen, zoals deze ook bestaan voor andere vormen van specialistisch onderwijs;
- Landelijk toe te zien op de ontwikkeling van een doorgaande hoogbegaafdenleerlijn PO-VO-HO, inclusief maatwerkmogelijkheden.

Addendum

Ieder kind heeft recht op onderwijs dat voldoet aan de ontwikkel-, leer- en ondersteuningsbehoeften van het individuele en totale kind. Dit geldt ook voor hoogbegaafde en uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen.

Hoogbegaafde kinderen

- Hebben een enorme cognitieve, sociale, creatieve en/of motorische potentie, maar ook zij leren niet vanzelf;
- Ontwikkelen zich asynchroon;
- Denken, voelen en leren anders;
- Beschouwen en ervaren het leven significant anders;
- Vormen geen homogene groep: de diversiteit en niveauverschillen tussen hoogbegaafden zijn zeer groot.

Hierdoor hebben ze behoefte aan

- Onderwijs dat en begeleiding die aansluit bij hun specifieke en speciale ontwikkel-, leer- en ondersteuningsbehoefte;
- Hoogopgeleide, gedreven en gespecialiseerde leerkrachten die aansluiten bij de denk-, leer- en belevingswereld van het kind;
- Contextueel bredere methodes en instructie;
- Een basisvakoverstijgend curriculum;
- Maatwerk en een individuele leerlijn;
- Klassenindeling op niveau in plaats van leeftijd;
- Kleine klassen;
- Zorgondersteuning voor hoogbegaafden met een zorgbehoefte;
- Gezien worden met het systeem rondom hen, dat onderling en met het kind zelf samenwerkt: ouders, leerkrachten, hoogbegaafdheidsspecialisten en schoolleiding.

Waarom dit manifest?

Het recht op (passend) onderwijs. Een mooi streven, maar helaas geen realiteit voor een groot deel van de (uitzonderlijk) hoogbegaafde kinderen in Nederland. Er is de laatste jaren meer en meer aandacht gekomen voor hoogbegaafdheid en er wordt op meerdere plekken in Nederland heel hard gewerkt om goed onderwijs voor deze kinderen vorm te geven. Maar de hiervoor opgerichte voorzieningen zijn schaars en slechts voor een beperkte groep hoogbegaafde kinderen toegankelijk en echt passend.

Het gevolg is dat psychisch gezonde kinderen – kinderen die als onbezorgde, positieve en hoopvolle kleuters hun schoolcarrière begonnen – reeds in hun vroege basisschooljaren door het schoolsysteem aan school gerelateerde klachten ontwikkelen (ziek worden), ‘ongewenst’ gedrag vertonen, zichzelf ‘uitzetten’, vastlopen op school, uitvallen of zelfs zeer ernstig beschadigd raken. Sommige leerlingen worden zelfs zorgkinderen die onder de Jeugdwet vallen, doorgaans zonder (passend) onderwijs door het leven gaan en soms zelfs in zorginstellingen belanden.

Ieder kind heeft recht op onderwijs dat voldoet aan de ontwikkel-, leer- en ondersteuningsbehoefte van het individuele kind ([Kinderrechtenverdrag artikel 28](#)). De Werkgroep Onderwijs van Stichting Hoogbegaafd roept de overheid op om het recht op onderwijs na te leven, opdat ook in passend onderwijs voor elk hoogbegaafd kind zal worden voorzien. Hiertoe worden [ervaringsverhalen van ouders en jongeren](#) verzameld en is het Manifest Hoogbegaafdenonderwijs opgesteld.

We hebben naast heel veel kinderen en ouders ook instanties die direct en indirect in verbinding staan met deze doelgroep aan ons verbonden om een gemeenschappelijk geluid te laten horen.

We maken ons veel zorgen over:

- De totale ontwikkeling van gezonde, leerbare en slimme kinderen, die nú dagelijks vastlopen, uitvallen of zeer ernstig beschadigd raken;
- Gezinslevens die worden ontwricht doordat ouders noodgedwongen hun baan opzeggen of in de ziektewet belanden.

Investeren in hoogbegaafdenonderwijs:

- Zorgt voor verzilvering van kostbaar potentieel voor onze samenleving;
- Reduceert de groeiende groep geregistreerde en niet- geregistreerde [thuiszitters](#);
- Dringt de torenhoge en stijgende jeugd- en zorgkosten terug, evenals ziektewet- en werkloosheidsuitkeringen;
- Voorziet in de [roep om werknemers met vaardigheden](#) zoals kritisch denken, complex probleemoplossend vermogen, creativiteit en emotionele intelligentie in het bedrijfsleven;
- Voorkomt bovenal [heel veel persoonlijk leed](#) voor kinderen, hun gezin en hun directe omgeving.

Er moet nu iets gebeuren om deze kinderen te helpen.

Onderwijs voor hoogbegaafden dat past!